

Mitä tarkoittaa ”rotunsa tyypillisimmät edustajat”?

Dott. Luca Massimino

Kuvittelen, että moni spinoneharrastaja hämmästyi kokouksen teeman nähdessään: mitä tarkoittaa ”Miten spinonen tulee muka olla kaunis?” Asian voisi mahdollisesti selittää muutamalla rivillä. Tai ehkä asia selviäisi rotumääritelmää huolellisesti tutkimalla – sen historiasta ja kehityksestään jo keskusteltiin ja rotumääritelmä esiteltiin kattavasti. Itse asiassa kaikki rodusta kirjoitetut tekstit tai artikkelit alkavat rodun historialla, ja niissä mainitaan viime vuosisadalla olleet useat rotumääritelmäluonnokset.

Tältä pohjalta tartunkin erinomaiseen mahdollisuuteen kertoa, miten rotumääritelmämme pohjautuu niin suureen määrään kulmauksien astelukuja ja kaltevuuksia, että ne välillä suorastaan vaativat geometrian asiantuntijaa. Ehkä niiden määrää tulisi vähentää ja muuttaa ne helpommin lähestyttäviksi käytännön tasolla. Rotumääritelmä kuvaa luonnollisesti ihannetapausta, johon tulisi pyrkiä. Se, miten tuomarit ja kasvatijat tulkitsevat rotumääritelmää käytännössä, onkin sitten jo monimutkaisempi asia.

Tämän lyhyen esipuheen jälkeen haluaisin lisätä, että en suinkaan aio puhua rotumääritelmästä, jonka te kaikki jo tunnette. En myöskään aio luennoida koiran anatomiasta, sillä se olisi turhaa. Sen sijaan aion keskittyä muutamaaan perustavanlaatuisen seikkaan selventääkseni käsitettä ”toiminnallinen kauneus”, joka on olennainen spinonen kaltaiselle metsästyskoirarodulle. Kauneus ei siis ole pelkästään esteettistä kauneutta.

Käsitettä ”toiminnallinen kauneus” käytetään usein pohtimatta syvemmin sen merkitystä. Rotutyypillisyydestä puhuttaessa keskitytään usein päähän, ilmeeseen, katseen ja kallon erityispiirteisiin, jotka luovat spinonelle tyypillisen ilmeen. Tästä näkökulmasta täytyy kuitenkin siirtyä käsitteeseen, jota ei – rodun ilmeen lisäksi – voi jättää huomiotta: rakenne, sen tasapainoisuus ja niistä syntyvä liike, eli spinonen tapauksessa ravi.

On selvä, että arvioin koiran liikkumista näyttelykehässä erillisenä asiana riippumatta koiran työskentelystä ja metsästystaipumuksista saatikka koemenestyksestä. Juuri tämän vuoksi haluaisin keskittyä muutamaaan olennaiseen seikkaan ja jättää huomiotta esimerkiksi kehityshäiriöt ja koiran raajat: en aio puhua koirien ulkomuodon arvostelukriteereistä vaan tiettyjen koiran ruumiinosien ihanteellisesta rakenteesta, jotta päästäisiin ”toiminnallisen kauneuden” käsitteeseen. Aloitan suoraan koiran liikkeen alkulähteiltä, eli lantiosta. Miksi juuri lantio? Siksi, että lantio siirtää takajalkojen ponnistuksen liike-energian eteenpäin koiran lanteeseen ja selkään. Koiran rungon painopisteen siirtyessä eteenpäin syntyy liike.

Jotta juttu ei venyisi liikaa, en ala kertaamaan lantion osia. Sen sijaan haluan korostaa, että kulma, jolla lantio liittyy lanteeseen ristiluun kautta, määrää, liikkuko spinone hyvin vai huonosti. Koiran selkäranka nimittäin toimii välittäjänä, joka siirtää eteenpäin lantion kautta tulevan takajalkojen ponnistusvoiman. Eri rotujen rotumääritelmiin kirjatut erilaiset lantion kulmat riippuvat siitä, onko kyseinen rotu toiminnalliselta tyypiltään ravaava vai laukkaava.

Lantiosta on erittäin tärkeä huomioida sen koko, muoto, ylälinja ja kulma vaakatasoon nähden. Ravaavan koiran lantio on tilavampi ja pitempi kuin laukkaavalla koiralla. Spinonen lantio on muodoltaan ja yläpinnaltaan hieman edestä taakse laskeva, ja se on hieman kupera. Lantion yläpinnan muoto merkitsee vahvaa ja jäntevää lihaksistoa. Lantiolinja laskee eri roduilla eri kulmassa, mikä ei johdu koiran ulkomuodosta vaan sen toiminnallisesta tyypistä.

Liikkeen mekaniikassa lantion suunta on perustavanlaatuinen elementti. Spinonelle ihanteellinen lantiokulma on noin 35° . Vaikka hyppäänkin yli koko joukon anatomisia yksityiskohtia, haluaisin korostaa, että pienempi lantion kulma rajoittaa takaraajan liikettä eteenpäin, minkä seurauksena koiran ravi ei ole energistä eikä tehokasta. Jos lantio taas on liian jyrkkä, takajalat astuvat liikaa eteen ja irtoavat liikkeen loppuvaiheessa maasta ennen kuin ne ehtivät saavuttaa parhaan mahdollisen aseman voimakkaan ponnistuksen aikaansaamiseksi. Koiran takajalkojen ponnistuksen perusteella siis määritellään, hukkaako koiran muu takaosa (lantio ja lanneosa) energiaa.

Koiran ravi voi olla tehotonta myös muista syistä. Tehokkaassa ravissa selkälinja pysyy lähes vaakatasossa. Jos koiralla on liian jyrkkä lantio, selkälinja keinuu. Kun siis puhutaan ”toiminnallisesta kauneudesta”, koiran – tässä tapauksessa spinonen – lantion oikeaa kulmaa ei voi jättää huomiotta. Tästä näkee tietysti joskus poikkeuksiakin, jotka johtuvat koiran toisen ruumiinosan kompensoinnista, mutta nyt puhumme ihanteellisesta koirasta.

Nyt kun olemme puhuneet ponnistusvoiman siirtymisestä takajaloista lantion kautta, saavumme koiran ylälinjaan ja etenkin lanteeseen ja selkälinjaan. Lanne sijaitsee lantion ja selän välissä, ja sillä on erityinen rooli siirrettäessä takajalkojen ponnistusvoimaa eteenpäin. Tunnettu kynologi Solaro on sanonut: ”lanteen kauneus piilee sen vakaudessa”. Tässä lauseessa on tiivistettynä sekä toiminnallisen kauneuden käsite että sen merkitys. Lanteen täytyy olla oikean kokoinen, mikä merkitsee hyvinkehittyneitä lihaksia. Vakaus siis tarkoittaa selän ja lantion välisen liitoskohdan harmoniaa, jotta syntyvä liike olisi mahdollisimman energinen. Mitä sitten tarkoittaa, jos koiralla on epätoivottu ”pitkä lanne”? Solaron mukaan lanteen pituus viittaa siihen, että yhden, useamman tai jopa kaikkien lannenikamien pituuskehitys ei ole ollut ihanteellinen.

Selkä muodostaa ylälinjan pisimmän osan. Myös selästä puhuttaessa vakaus on olennainen käsite, sillä takajalkojen potkun liike-energia jatkaa lantion ja lanteen kautta kulkuaan kohti etujalkoja. Sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että selkä ei ole pehmeä tai heikko. Laukkaaviin koirarotuihin verrattuna spinonen selkä ei ole täysin suora. Ero johtuu selkänikamien muodostamasta kohoumasta, joka luo selän profiilin. Solaro selittää tämän seuraavasti: ”Spinonella niskarangan nivelet eivät jännity, ellei koira kannaa päätä ja kaulaa vaakasuorassa selän ja lanteen tasolla.” Tästä johtuu yhdenestätoista selkänikamasta alkava kupera profiili.

Haluaisin tässä yhteydessä sanoa muutaman sanan yleisimmistä virheellisistä rakenteista, eli köyryselkä (kyfoosi) ja notkoselkä (lordoosi). Ko. rakennevirheet eivät ole pelkästään kauneusvirheitä, vaan ne vaikuttavat liikkeen siirtymiseen koiran rungossa: köyryselkäisen koiran ravi ei ole joustavaa, ja notkoselkäisen koiran juostessa takajalkojen ponnistusvoimaa kuluu hukkaan. Selästä puhuttaessa on huomioitava myös se-

län koko, mikä spinonen tapauksessa tarkoittaa kehittyneitä lihaksia ja voimakasta ravia.

Selän jälkeen vuorossa olisi säkä, mutta haluan kuitenkin keskittyä kertomaan lapojen merkityksestä. Spinonen lavan tulee olla pitkä, jotta siinä on tilaa lihaksille. Lavan ja olkavarren lihakset tuottavat eturaajan pisimmän liikeradan. Myös tässä tapauksessa lavan oikea kulmaus on perustavanlaatuisen tärkeää: spinonelle ihanteellisin lapakulma on noin 50° vaakatasoon nähden, kun taas olkaluun ja lapaluun välisen kulman tulee olla noin 105°. Suurempi lapakulma (eli suurempi lapa) saa koiran yleensä näyttämään etukenoiselta, eikä sen liike ole välttämättä kovin sulavaa ja tasapainoista. Lavan liikkuvuus on myös koiran liikkeen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Laukkaaviin rotuihin verrattuna ravaavilla koiraroduilla lapaluut ovat kauempana toisistaan.

Toivon, että en ole puhunut liian pitkään ja joutavia tavalla, jota kukaan ei ole ymmärtänyt. Joku saattaa esittää vastalauseen, koska emme ole puhuneet spinonen ihosta, turkista ja ilmeestä. Toistan vielä, että nämä ovat selkeitä ja hyvin tiedossa olevia asioita, joiden tulkinnanvara on varsin pieni. Kallonharjanne, nahka paksu kuin härällä ja silmät pään etupuolella ovat kiistattomia tosiseikkoja. Tällä kertaa minun ei kuitenkaan tarvinnut puhua vain ulkomuototuomarin arviointikriteereistä. Halusin esitellä teille joitain toiminnallisen kauneuden peruskäsitteitä. Lopuksi haluaisin muutamalla sanalla mainita koiran ”henkisestä kauneudesta”, joka koostuu eri luonteenpiirteistä kuten ”animus” eli sielu, tyyneys ja tasapaino. Nämä ovat osa jokaisen spinonen perintöä ja merkittävä osa ”kokonaisvaltaisen kauneuden” käsitettä.

Dott. Luca Massimino on harrastanut ja kasvattanut spinoneita vuodesta 1978. Hän on aktiivinen spinonen metsästyskäytön puolestapuhuja. Hänellä on ylituomarioikeudet seisojille ja ulkomuototuomarioikeudet spinonelle, ja hän on Italiassa erittäin arvostettu molemmilla saroilla. Dott. Massimino toimi kaksitoista vuotta Club Italiano Spinonin puheenjohtajana, ja rotujärjestön nykyinen aktiivisuus käytöpuolella pohjautuu paljolti hänen työhönsä ja esimerkkiinsä.